EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 28.5.2026
COM(2026) 254 final

2026/0129 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogus võetava seisukoha kohta seoses väärisoliiviõli organoleptilise hindamise meetodiga

{SWD(2026) 133 final}

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogus liidu nimel järgmisel korralisel istungjärgul 2026. aasta juunis võetav seisukoht seoses järgmise kahe otsuse kavandatud vastuvõtmisega: „Glass for Oil Tasting“ (õli degusteerimise klaas) ja „Guide for the installation of the taste room“ (degusteerimisruumi sisustamise juhend), mis mõlemad on seotud väärisoliiviõli organoleptilise hindamise meetodiga.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. 2015. aasta rahvusvaheline oliiviõli- ja lauaoliivileping

2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu (edaspidi „leping“) eesmärgid on: i) püüelda oliiviõli, oliivijääkõli ja lauaoliivide füüsikalis-keemilisi ja organoleptilisi omadusi käsitlevate riiklike ja rahvusvaheliste õigusnormide ühtlustamise poole, et kõrvaldada kõik kaubandustõkked, ii) tegeleda füüsikalis-keemilise ja organoleptilise analüüsiga, täiendamaks teadmisi oliivitoodete koostise ja kvaliteediomaduste kohta, et koondada rahvusvahelised normid, ning iii) tugevdada rahvusvahelise oliivinõukogu rolli oliivide ja oliiviõli valdkonna rahvusvahelise teaduskogukonna tipptaseme foorumina.

Lepingu uuendatud versioon jõustus 1. jaanuaril 2017.

Euroopa Liit on lepingu osaline[1].

2.2. Liikmete nõukogu

Liikmete nõukogu on rahvusvahelise oliivinõukogu kõrgeim ja otsuseid tegev organ. Ta kasutab kõiki volitusi ning täidab kõiki ülesandeid, mida on vaja kõnealuse lepingu eesmärkide saavutamiseks. Lepingu osalisena on Euroopa Liit rahvusvahelise oliivinõukogu liige ja on esindatud liikmete nõukogus. Liikmete nõukogu teeb otsuseid konsensuse alusel. Kui konsensust ei saavutata, loetakse kaubandusstandardit ja analüüsimeetodeid käsitlevad otsused vastuvõetuks, kui neid ei lükka tagasi vähemalt üks neljandik liikmeid või üks või mitu sellist liiget, kelle osaluskvootide arv on kokku vähemalt 100.

Rahvusvahelises oliivinõukogus on praegu 21 liiget ning kokku 1 000 osaluskvoodist on Euroopa Liidul neid 647.

2.3. Liikmete nõukogu kavandatav akt

2025. aasta novembris esitas rahvusvahelise oliivinõukogu täitevsekretariaat oma liikmetele kahe otsuse tekstid, milles käsitleti vastavalt keemilist koostist ja standardimist. Mõlemad otsused on seotud väärisoliiviõli organoleptilise hindamise meetodiga:

– dokumendi COI/T.20/Doc. No. 5 „Glass for oil tasting“ (õli degusteerimise klaas) 3. versioon;

– dokumendi COI/T.20/Doc. No. 6 „Guide for the installation of the taste room“ (degusteerimisruumi sisustamise juhend) 2. versioon.

[1] Nõukogu 10. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2016/1892 2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 293, 28.10.2016, lk 2) ning nõukogu 17. mai 2019. aasta otsus (EL) 2019/848 2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 139, 27.5.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2016/1892/oj).

Käesolevale ettepanekule lisatud komisjoni talituste töödokument sisaldab läbi vaadatud dokumentide teksti, mille on esitanud täitevsekretariaat.

Lepingu artikli 20 lõike 3 kohaselt tuleb rahvusvahelise oliivinõukogu kaubandusstandardis (oliiviõlide ja oliivijääkõlide suhtes kohaldatav kaubandusstandard) esitatud kvaliteedi- ja puhtusekriteeriume kohaldada liikmete rahvusvahelise kaubanduse suhtes. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013[2] artikli 75 lõike 5 punkti e kohaselt tuleb turustamisstandardites arvesse võtta rahvusvaheliste asutuste vastu võetud standardsoovitusi. Turustamisstandardeid kontrollitakse eeskirjade alusel, mis on kehtestatud kooskõlas määruse (EL) nr 1308/2013 artikliga 90a. Otsused väärisoliiviõli organoleptilise hindamise meetodit käsitlevate dokumentide läbivaatamise kohta mõjutavad seda, kuidas näitajaid kontrollitakse. Seega mõjutavad kaks eespool nimetatud otsust kohaldatavaid liidu õigusnorme, nimelt komisjoni 29. juuli 2022. aasta rakendusmäärust (EL) 2022/2105, milles sätestatakse eeskirjad oliiviõli turustusstandarditele vastavuse kontrollide ja oliiviõli omaduste analüüsimeetodite kohta[3].

Käesolevas otsuses üksikasjalikult kirjeldatud seisukoht on kavas võtta liidu nimel järgmisel rahvusvahelise oliivinõukogu korralisel istungjärgul, mis toimub 2026. aasta juunis.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Mõlemad liikmete nõukogu poolt vastuvõetavad otsused on seotud väärisoliiviõli organoleptilise hindamise meetodiga:

– dokumendi COI/T.20/Doc. No. 5 „Glass for oil tasting“ (õli degusteerimise klaas) 3. versioon;

– dokumendi COI/T.20/Doc. No. 6 „Guide for the installation of the taste room“ (degusteerimisruumi sisustamise juhend) 2. versioon.

Komisjoni ja liikmesriikide oliiviõlisektori teadus- ja tehnikaeksperdid on eespool nimetatud otsuseid arutanud. Need otsused aitavad oliiviõlistandardeid rahvusvaheliselt ühtlustada ja loovad raamistiku, millega tagatakse aus konkurents oliiviõliga kauplemisel. Seetõttu tuleks neid muudatusi toetada.

Eespool osutatud otsused on seega kooskõlas liidu poliitika eesmärkidega seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 II osa II jaotises sätestatud põllumajandustoodete turustamisstandarditega.

Otsuste vastuvõtmiseks on vaja liidu seisukohta.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega „kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/2023-01-01).

[3] ELT L 284, 4.11.2022, lk 23–48; ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/2105/2022-11-04.

vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[4].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Liikmete nõukogu on rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu alusel loodud organ.

Aktid, mis liikmete nõukogu peab vastu võtma, on õigusliku toimega aktid. Vastavalt lepingu artikli 20 lõikele 3 muutuvad kavandatud õigusaktid rahvusvahelise õiguse raames siduvaks ning võivad mõjutada otsustavalt ELi õigusaktide sisu, nimelt rakendusakti seoses oliiviõli turustamisstandardite vastavuskontrolliga määruse (EL) nr 1308/2013 alusel. See tuleneb asjaolust, et määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 75 lõike 5 punkti e kohaselt tuleb turustamisstandardites arvesse võtta rahvusvaheliste asutuste vastu võetud standardsoovitusi.

Kavandatav akt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seepärast on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatud akti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatud aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatud akti peamine eesmärk ja sisu on seotud ühise kaubanduspoliitikaga. Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 4.

4.3. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 4 koostoimes sama lepingu artikli 218 lõikega 9.

5. VAIKIMISI DIGITAALSUSE PÕHIMÕTTE JÄRGIMINE

Käesoleval ettepanekul ei ole digimõõdet, kuna puudub digimõju. Digitaalsed vahendid või andmevahetus ei kuulu ettepaneku kohaldamisalasse.

[4] Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. oktoober 2014, Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

2026/0129 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogus võetava seisukoha kohta seoses väärisoliiviõli organoleptilise hindamise meetodiga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) 2015. aasta rahvusvaheline oliiviõli- ja lauaoliivileping (edaspidi „leping“) sõlmiti liidu nimel nõukogu otsusega (EL) 2019/848[1].

(2) Lepingu artikli 20 kohaselt võib rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogu (edaspidi „liikmete nõukogu“) teha lepingu sätete kohaldamiseks otsuseid ja võtta vastu soovitusi.

(3) Liikmete nõukogu võtab 2026. aasta juunis toimuval 123. istungjärgul vastu kaks otsust väärisoliiviõli organoleptilise hindamise meetodi kohta.

(4) Komisjoni ja liikmesriikide oliiviõlisektori teadus- ja tehnikaeksperdid on neid otsuseid põhjalikult arutanud. Need otsused peaksid aitama oliiviõlistandardeid rahvusvaheliselt ühtlustada ja nendega luuakse raamistik, millega saaks tagada ausa konkurentsi oliiviõlisektori toodetega kauplemisel. Seepärast peaks liit nende otsuste vastuvõtmist toetama.

(5) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel liikmete nõukogus võetav seisukoht, kuna rahvusvahelises oliivinõukogus vastu võetavad otsused toovad liidule kaasa õiguslikke tagajärgi rahvusvahelises kaubanduses rahvusvahelise oliivinõukogu teiste liikmetega ning mõjutavad liidu õigust, nimelt komisjoni poolt vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013[2] artiklile 90a vastu võetud oliiviõli vastavushindamist käsitlevaid õigusakte.

(6) Kui otsuste vastuvõtmine lükatakse edasi, et võimaldada kirjavahetust enne liikmete nõukogu 124. korralist istungjärku ja seetõttu, et mõned liikmed ei saa oma nõusolekut anda, tuleks käesolevas otsuses sätestatud seisukoht võtta liidu nimel kirjavahetuse teel.

---

[1] Nõukogu 17. mai 2019. aasta otsus (EL) 2019/848 2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 139, 27.5.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/848/oj).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/2023-01-01).

(7) Liidu esindajatel liikmete nõukogus peaks siiski olema võimalik leppida ilma nõukogu täiendava otsuseta kokku muude rahvusvahelise oliivinõukogu meetodite või dokumentide tehnilistes kohandustes, kui need kohandused tulenevad kõnealuse kahe dokumendi läbivaatamisega seotud muudatustest.

(8) Liidu huvide kaitsmiseks peaks liidu esindajatel liikmete nõukogus olema siiski lubatud taotleda kõnealuse kahe otsuse vastuvõtmise edasilükkamist, kui enne liikmete nõukogu korralist 124. istungjärku esitatud uus teaduslik või tehniline teave võib mõjutada liidu nimel võetavat seisukohta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liit toetab väärisoliiviõli organoleptilise hindamise meetodit käsitleva kahe otsuse vastuvõtmist:

– dokumendi COI/T.20/Doc. No. 5 „Glass for oil tasting“ (õli degusteerimise klaas) 3. versioon;

– dokumendi COI/T.20/Doc. No. 6 „Guide for the installation of the taste room“ (degusteerimisruumi sisustamise juhend) 2. versioon

rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogu poolt järgmisel korralisel istungil 2026. aasta juunis või kirjavahetuse teel enne 124. korralist istungjärku.

Artikkel 2

Liidu esindajad rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogus võivad nõustuda rahvusvahelise oliivinõukogu muude meetodite või dokumentide tehniliste kohandustega ilma nõukogu täiendava otsuseta, kui need tehnilised kohandused tulenevad artiklis 1 osutatud kahe dokumendi muudatustest.

Artikkel 3

Kui on tõenäoline, et artiklis 1 osutatud seisukohta võib mõjutada enne rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogu järgmist korralist istungjärku esitatud uus teaduslik või tehniline teave, taotlevad liidu esindajad, et kõnealuste otsuste vastuvõtmist lükatakse edasi seni, kuni sellise uue teabe alusel määratakse kindlaks liidu seisukoht.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja